

Els treballadors i les treballadores de centres penitenciaris i Llei de prevenció de riscos laborals (LPRL)

El personal penitenciari és un col·lectiu que abasta un ventall d'activitats diferents, que poden anar des de tasques purament administratives fins a tasques sanitàries, passant, entre d'altres, per tasques de tractament i de vigilància que inclouen un grup important de professionals.

La LPRL és d'aplicació a l'àmbit penitenciari i només s'han d'adaptar a la llei aquelles activitats que, per les seves característiques, justifiquin una regulació especial. Aquesta adaptació ha estat abordada i solucionada en els diferents acords signats entre l'Administració i els sindicats d'ençà del 1996 i en l'actualitat es considera una qüestió perfectament delimitada.

Els treballadors i les treballadores de centres penitenciaris i la vigilància de la salut

El personal penitenciari té dret a gaudir d'una correcta vigilància de la salut que tingui en compte els seus riscos específics relacionats amb els seus llocs de treball.

El RD 39/1997 estableix, en l'article 37.3, que aquesta vigilància de la salut ha d'estar sotmesa a uns protocols específics segons els factors de risc a què estigui exposat el treballador o la treballadora. En funció d'aquests riscos, és convenient que, per als col·lectius del personal penitenciari, se segueixin, com a mínim, les directrius dels següents *Protocols de vigilància sanitària específica*, acordats per la Comissió de Salut Pública del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut:

- Postures forçades
- Manipulació manual de càrregues (MMC)
- Agents biològics
- Pantalles de visualització de dades (PVD)

Aquests protocols legalment han d'incloure una completa història clínico-laboral en la qual consti una anamnesi, una exploració clínica, un control biològic i uns estudis complementaris segons els riscos inherents al treball. També han d'incloure una descripció detallada del lloc de treball, el temps de permanència en aquest lloc, els riscos detectats en l'anàlisi de les condicions de treball i les mesures de prevenció adoptades.

Només d'aquesta manera es pot garantir que la vigilància aplicada és correcta en relació amb els riscos del treballador o la treballadora.

Els treballadors i les treballadores de centres penitenciaris i les seves característiques personals

En l'actualitat, el personal penitenciari, en la majoria dels casos, accedeix al seu lloc de treball amb posterioritat a la superació d'unes proves físiques molt exigents. Encara que hi ha col·lectius que, per les seves tasques, no requereixen superar aquestes proves.

Tot i això, el treball en el medi penitenciari és en conjunt un treball que, per les seves especials peculiaritats de perillositat i penositat, incideix negativament, sense cap mena de dubte, en l'estat de salut dels seus professionals.

D'altra banda, no podem obviar que en general totes les tasques penitenciàries requereixen unes condicions físiques específiques i, molt especialment, aquelles relacionades directament amb les funcions de vigilància.

Les condicions laborals del medi penitenciari intervenen activament en el procés d'envelliment dels professionals; raó per la qual és fonamental dur a terme una eficaç vigilància de la salut i promoure hàbits saludables entre el conjunt d'aquests treballadors/es. Una bona política preventiva en aquest sentit retardarà la necessitat d'adequar les condicions laborals del professional a les seves característiques psicofísiques.

Dissortadament existeixen altres causes, algunes professionals i d'altres no, que poden ocasionar una afectació de la salut de les persones que treballen al medi penitenciari i que poden requerir l'adequació del lloc de treball de les persones afectades.

Els treballadors i les treballadores de centres penitenciaris i l'adaptació del seu lloc de treball

D'acord amb l'article 15 de la LPRL, l'empresari té l'obligació d'adaptar la feina a la persona, amb l'objectiu específic d'atenuar la feina monòtona i repetitiva i de reduir-ne els efectes a la salut.

Ahora, la LPRL protegeix especialment 3 tipologies específiques de treballadors/es: treballadors/es especialment sensibles a determinats riscos (art. 25), dones embarassades o en període de lactància (art. 26) i treballadors i treballadores menors d'edat (art. 27).

Per donar compliment a aquestes disposicions legals, el Departament de Justícia disposa, des de fa temps, d'un procediment per a l'adaptació dels llocs de treball, mitjançant el qual la persona interessada, els delegats/ades de prevenció o el servei de prevenció, poden sol·licitar l'inici d'aquest procediment.

El Servei de Prevenció del Departament de Justícia elaborarà un informe de diagnòstic mèdic i un informe de valoració del lloc de treball relatiu a l'adaptació sol·licitada.

El Comitè de Seguretat i Salut estarà assabentat de totes les sol·licituds, tindrà coneixement de les conclusions dels informes elaborats pel Servei de Prevenció i valorarà en conseqüència la petició d'adaptació.

La resolució d'aquest expedient ha de concloure en algun d'aquests supòsits:

- a) Adaptació provisional del lloc de treball
- b) Canvi provisional del lloc de treball
- c) Adaptació definitiva del lloc de treball
- d) Canvi definitiu del lloc de treball
- e) No adaptació o canvi del lloc de treball

Els treballadors i les treballadores de centres penitenciaris i el canvi del seu lloc de treball

El canvi de lloc de treball és un dels supòsits recollits en el procediment per a l'adaptació dels llocs de treball del Departament de Justícia.

El canvi de lloc es concedeix en situacions davant les quals les possibles adaptacions mitjançant l'aplicació de mesures correctores o preventives en el lloc originari del professional són insuficients, donades les seves condicions psicofísiques

Els treballadors i les treballadores de centres penitenciaris i la segona activitat

El Decret 365/2001 regula la segona activitat en els cossos penitenciaris.

Poden sol·licitar ocupar llocs de treball de segona activitat els funcionaris dels grups de serveis penitenciaris dels cossos d'auxiliars tècnics, de tècnics especialistes i de diplomats que ocupin llocs de treball de servei interior, i/o àrea mixta, o llocs de comandament de cap de servei o cap d'unitat, tant de servei interior com d'àrea mixta.

Es poden ocupar llocs de segona activitat en els següents casos:

- a) En funció de l'edat i dels serveis prestats
- b) Excepcionalment, segons dictamen mèdic

El procediment s'iniciarà quan la persona ho sol·liciti i serà instruït per l'òrgan competent en matèria de personal.

Un tribunal mèdic efectuarà el reconeixement a la persona interessada i/o examinarà la documentació que consti a l'expedient per emetre un dictamen.

En aquest dictamen es farà constar si el treballador/a pateix o no una discapacitat, si aquesta impedeix o no realitzar les funcions ordinàries pròpies del seu lloc de treball de servei interior i/o àrea mixta i si es preveu temporal o definitiva.

També caldrà especificar si aquesta discapacitat pot comportar la declaració d'incapacitat, per tal de continuar-ne la tramitació davant l'òrgan competent.

El funcionaris que estiguin ocupant llocs de segona activitat per insuficiència de les aptituds físiques o psíquiques seran sotmesos a revisions anuals fins que compleixin els 57 anys.

La renúncia voluntària a un lloc de treball de segona activitat requerirà el dictamen previ del tribunal mèdic i s'efectuarà mitjançant la participació en els concursos generals de mèrits i capacitats.

Els treballadors i les treballadores de centres penitenciaris i els delegats i delegades de prevenció

Els delegats i delegades de prevenció són els representants dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos en el treball.

Aquestes persones coneixen la realitat penitenciària i alhora coneixen els mecanismes que regeixen la prevenció en aquest àmbit; són, sense cap mena de dubte, els primers als quals un treballador o treballadora s'ha d'adreçar per demanar informació i/o assessorament sobre qualsevol assumpte relacionat amb la prevenció de riscos laborals i, en concret, sobre la matèria que versa aquest triptic.

La UGT de Catalunya, la Federació de Serveis Públics i, en concret, el sector de la Generalitat disposen d'experts prevencionistes amb la funció principal de cooperar i guiar els seus delegats de prevenció.

Si vols estar-ne segur, la millor opció: UGT!

Fets i no paraules. Compromís amb tu.

Amb el suport

Imatges: *Thinkstock*

L'ADAPTACIÓ DEL LLOC DE TREBALL I LA SEGONA ACTIVITAT ALS CENTRES PENITENCIARIS

Unió General de Treballadors de Catalunya

Secretaria de Política Sindical/ Salut Laboral
Tel. 93 329 82 73
otpri@catalunya.ugt.otg
www.ugt.cat

Federació de Serveis Públics Sector Generalitat
Tel. 93 295 61 38 / 40
fspresons@catalunya.ugt.org
www.ugtpresons.com
www.ugtgeneralitat.com